

er tilstede eller ikke. Men man formener imidlertid, at Ulemperne af en fast Regel ere mindre end de, som den anden Fremgangsmaade kan medføre. Derhos staaer det altid i den vedkommende Parts Magt, naar det af særdeles Grunde maatte have en stor Interesse for ham at faae Contracten strax hævet, uagtet ingen sliq Omstændighed er tilstede, hvilken denne Virkning er tillagt, at opnaae sit Dømed imod en ikke overdreven Dpoffrelse, ifr. §§ 51 og 52.

De fleste af de i Lovudkastet opregnede Omstændigheder ere Handlinger, der ere begaaede i selve Tjenestetiden. Dog er der givet Husbonden Ret til ogsaa at affedige Lyendet paa Grund af visse Omstændigheder, som have fundet Sted tidligere; men, forsaavidt disse ikke ere grovere Forbrydelser (§ 46 Nr. 1 og 2, ifr. Nr. 16), har man indskrænket dem saaledes, at de skulle være foregaaede i Lyendets seneste Tjeneste, ifr. § 23. Som Saadanne anføres, at Lyendet i sin seneste Tjeneste har gjort sig skyldig i personlig Vold mod sin Husbond, de til hans Familie hørende Personer eller Nogen, der er sat til at befale over Lyendet, har forledt Husbondens Børn til flette Handlinger, eller ved slet Behandling eller Forsømmelse udfat dem for nogen Fare, og oftere viist Uforsigtighed med Ild og Lys, eller endog ved Skjodesløshed forarsaget Brand, § 46 Nr. 4, 6 og 9. Derhos er med Hensyn til alle sliqe Omstændigheder, som have fundet Sted, førend Lyendet tiltraadte Tjenesten, tilføjet, at Husbondens Ret til at bortvise Lyendet falder bort, naar han har kjendt saadan Omstændighed, dengang han modtog Lyendet. Har dette selv aabenbaret sin Forseelse, da det lod sig fæste, ligger det i Contracten, at Forseelsen ikke skal have nogen Indskydelse paa denne, og, dersom Husbonden paa anden Maade kommer til Kundskab om Lyendets Brøde, og dog modtager det i sin Tjeneste, maa han antages derved at frasælde den Ret, som han har havt paa Grund af sliq Brøde.

Virksomheden af, at Husbonden af lovlig Aarsag affediger Lyendet udenfor Skiftetiden, synes alene at kunne være, at Lyendet ikkun faaer Løn og andet betinget Bederlag i Forhold til den Tid, hvortil det har tjent. Der

kunde vel spørges, om ikke Lyendet, naar det er i Brøde, burde fortabe den fortjente Løn og desuden give Husbonden en vis Erstatning, hvilket kunde synes at have Lighed for sig, forsaavidt der tillægges Lyendet en Erstatning, naar det paa Grund af Husbondens Brøde forlader Tjenesten, ifr. § 49. Men, foruden at en saadan Ret for Husbonden til ikke alene at bortvise Lyendet, men ogsaa at fritages for at betale den fortjente Løn og endog at kunne fordrø Erstatning, ikke uden største Ubillighed kunde indrømmes paa Grund af alle de i § 46 anførte Omstændigheder, der ere befundne at burde berettigø Husbonden til at affedige Lyendet, men i al Fald kun visse af dem kunde udfordres som saadanne, der skulde have den nævnte betydeligere Virkning, og de nugældende Love ikke give Vink til en saa betydelig Ret for Husbonden i Almindelighed, ifr. dog Forordningen af 25de Marts 1791 § 12, saa anseer man en saadan Ret for at have en overveiende Betænkkelighed imod sig, da den af Husbonden kunde misbruges til, efterat have faaet Kundskab om den Omstændighed, der begrundede Rettigheden, at beholde Lyendet, som saaledes ingen Løn fortjente ved sit Arbejde, i sin Tjeneste, og først længe bagefter at komme frem med den Paastand, at Lyendet nu skulde forlade Tjenesten, uden at modtage nogen Løn enten for den forløbne eller den tilbagestaaende Tid, hvortil han muligens endog kunde fordrø Erstatning. Vilde man adskille de i § 46 nævnte Tilfælde i to Classer med forskjellig Virkning, saa vilde man uden Tvivl efter deres Bestaaffenhed stode paa stor Bænkkelighed. At Lyendet i visse Tilfælde faaer en Erstatning, naar det paa Grund af Husbondens Brøde forlader Tjenesten, er neppe afgjørende, da ordentligviis — og efter det Almindelige maa Regelen affpasses — Lyendet, ved i Utide at komme ud af Tjenesten, udfættes for større Ulempe end den, Husbonden lider ved i Utide at miste Lyendet. Det kan vel tænkes, at et Lyende, som ønsker at komme ud af sin Tjeneste, men vil undgaae Følgerne af at forlade den i Utide, kunde falde paa at opføre sig slet, for at bevirke, at Husbonden affedigede det; men, for at forhindre sliq utilbørligt Forhold, der dog uden Tvivl vil